

Klagerett og tilsyn

- Tre tema:
- Rettighetsklager
- Hendelsesbasert tilsyn- klage på noe som har skjedd
- Annen tilsynsaktivitet

Klager etter pasient- og brukerrettighetsloven

- Klagen kan deles i to:
- **Rettighetsklager:**
- Pasient- og brukerrettighetsloven § 7-2

- **Hendelsesbaserte tilsynssaker (klager):**
- Pasient- og brukerrettighetsloven § 7-4

Pasient- og brukerrettighetsloven § 7-2

«rettighetsklager»

- Pasient eller bruker eller dennes representant som mener bestemmelsene i
- kapitlene 2, 3 og 4, samt § 5-1, § 6-2 og § 6-3 er
- brutt, kan klage til Fylkesmannen

- (se neste !)

Pasient- og brukerrettighetsloven § 7-2

- Hva kan det klages på?
- Kap 2 - Rett til helse – og helsetjenester (alle bestemmelsene)
- Kap 3 – Regler om til medvirkning og informasjon
- Kap 4 – Regler om samtykke til helsehjelp
- § 5-1 – Rett til innsyn i journal
- § 6-2 - Barn rett til samvær med foreldre i helseinstitusjon
- § 6-3 – Barn sin rett til aktivitet i helseinstitusjon

- § 6-4 om rett til undervisning **klagebehandles** ikke etter pasrl men etter opplæringsloven
- Merk: Det fattes ikke vedtak på alle disse rettighetene, bare noen utvalgte. Det er likevel klagerett dersom en mener at en ikke får disse rettighetene

Saksbehandling av klager

- Klagen skal først vurderes av førsteinstansen (kommune eller spesialisthelsetjeneste)
- Førsteinstansen skal vurdere:
- Er vedkommende klageberettiget?
- Er klagefristen overholdt (fire uker fra vedkommende fikk kunnskap/burde ha fått til strekkelig kunnskap)
- Det er ikke nødvendig at det er vedtak (*ofte det ikke det-når skal det fattes vedtak?*)
- Førsteinstansen vurderer klagen ut fra lovverket - omgjøre/oppheve/stadfeste

§ 2-7. *Forvaltningslovens anvendelse*

- Når skal det fattes vedtak?
- Forvaltningsloven kapittel IV og V **gjelder ikke** for vedtak som treffes etter dette kapitlet.
- For vedtak om tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven § § 3-2 første ledd nr. 6 bokstavene a til c, 3-6 og 3-8, som forventes å vare lenger enn to uker, **gjelder likevel reglene i forvaltningsloven kapittel IV og V med de særlige bestemmelsene som følger av loven her.**
- Er det flere som samtidig søker en tjeneste det er knapphet på, regnes de ikke som parter i samme sak. En søker som mener seg forbigått, kan ikke klage over at en annen har fått ytelsen.

Klagebehandling hos klageinstansen – her Fylkesmannen

- Dersom klager ikke gis medhold- skal saken sendes til klageinstansen for behandling
- Det skal ikke fremmes en ny klage
- Kan kommunene ha **klage/klientutvalg?**

Pasrl. § 7-4 anmodning om vurdering av pliktbrudd (klager – tilsynssaker)

- Pasienten/bruker (og noen ganger pårørende) kan anmode om at tilsynsmyndigheten (FM) vurderer en hendelse/forhold (noe som har skjedd)
- Tidligere tolket slik at FM trenger ikke ta opp saken, det er en rett til å anmode
- Sivilombudsmannen har uttalt seg om dette, og det skal mye til for å **ikke** ta opp saken
- Føringer fra Statens helsetilsyn når sak skal opprettes (åpenbart grunnløs eller gamle saker)
- Se § 7-4a ny i 2014 – pasient/pårørende har fått styrket sin rett til informasjon/uttale seg samt informasjon om resultatet (ble i stor grad praktisert også tidligere hos FMRO)

Hvordan oppstår en tilsynssak ?

- Ved klage fra pasient/pårørende
- Ved **melding** fra virksomhet, annet helsepersonell
- Ved at tilsynsmyndigheten starter sak av **eget tiltak** etter omtale i presse eller informasjon på annen måte.
- Avdekkes grove svikt ved en systemrevisjon

Tilsynssaker – hva klages det på

- Ikke forsvarlig og/eller omsorgsfull hjelp
  - Dårlig/manglende kommunikasjon/informasjon
  - Brudd på taushetsplikt
  - (Mangelfull dokumentasjon) -
-
- Saken kan opprettes både mot virksomhet og helsepersonell (ulike trender her!)

Utfall – tilsynssaker - FM

- Ingen lover brutt
  - Ingen lover brutt, men gitt råd og veiledning
  - Lovbrudd – uten oppfølging
  - Lovbrudd – oppfølging
-
- Lovbrudd – oversendelse til Statens helsetilsyn for vurdering av administrativ reaksjon

Tilsyn med helsepersonell

- Statens helsetilsyn kan gi administrativ reaksjon
- Advarsel
- Begrensning i autorisasjon
- Tap av autorisasjon
- Helsepersonellnemnda er klageinstans
- Avgjørelsen her kan prøves for retten
- Hva gis det **reaksjon** for:
- Ofte «**sex og rus**»
- Misbruk av medikamenter
- Sjelden på faglig forsvarlighet

Reaksjoner mot virksomheter

- **Spesialisthelsetjenesten:**
- § 7- 1 Helsetilsynet kan gi pålegg
- § 7-2 Helsetilsynet kan gi tvangsmulkt dersom pålegg ikke følges.
- Kan gis som dag/uke/måned (også engangsbeløp)
- Ofte brukt? Nei sjelden
- **Kommunen:**
- HOTL § 12-3 – kan gi pålegg jf også helsetilsynsloven § 5 om pålegg for virksomheter i helse- og omsorgstjenesten
- Ikke adgang til mulkt etter helse- og omsorgstjenesteloven

Tilsynssaker

- Fylkesmennene behandlet
- 2015 - 3518 saker
- 2016 – 3339 saker
- ca 450 av disse ble oversendt til Statens helsetilsyn
- Er nok en del forskjeller mellom Fylkesmennene
- **Andre tilsynsaktiviteter ?** Planlagte tilsyn/systemrevisjoner – Helsetilsynet kommer med måltall – Landsomfattende tilsyn